

» Samsun'a Çıkış

- Samsun ve çevresinde kargaşa vardı. İngilizlerden destek alan Rum çetelerinin saldırıları bölgede kargaşa doğuruyordu.
- İtilaf Devletleri ise yaşananlardan Müslüman halkı sorumlu tutuyor ve kargaşanın önlenmesi hâlinde bölgenin Mondros'un 7. maddesine dayanarak işgal edileceği tehdidinde bulunuyorlardı.
- Bu tehditler karşısında Osmanlı Hükûmeti, Mustafa Kemal Paşa'yı 9. Ordu Müfettişi olarak bölgeye göndermeye karar verdi.
- Mustafa Kemal Paşa'nın görevi, bölgede asayiş sağlamak ve halkın elindeki silahları toplamaktı. Onun amacı ise halkı bilinçlendirip örgütlemek olacaktır.

Bölgeye gelen M. Kemal hemen bir rapor yazdı.

Samsun Raporu

- Bölgedeki olaylardan Rumlar sorumludur.
- İzmir'in işgali haksızdır. Türk milleti bağımsızlık için hareket etmelidir.

Rapordan sonra Mustafa Kemal, Samsun İngilizlerin işgali altında olduğu için Havza ilçesine geçti.

» Havza Genelgesi

- Mustafa Kemal, Havza'ya ulaştıktan sonra halkla toplantı yapmış, toplantı sonunda Havza Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin açılmasını sağlamıştır. Mustafa Kemal, Havza'dan kolordu komutanlarına gizli bir telgraf göndermiştir.

Telgrafa göre;

- İşgallere karşı protesto mitingleri yapılacak.
- İtilaf Devletleri ve Osmanlı Hükûmeti'ne işgalleri kınayan telgraflar çekilecek.
- Mitingler sırasında azınlıklara kötü davranılmayacak.

Genelgenin önemi

- Kurtuluş Savaşı'nın ilk genelgesidir.
- Halkın işgallerden haberi olmuştur.
- Milli bilinç uyanmıştır.

» Amasya Genelgesi

İmzalayanlar

- Mustafa Kemal
- Ali Fuat Paşa
- Rauf Bey
- Refet Bey

Telgrafla onaylayanlar

- Kazım Karabekir
- Cemal Paşa

Genelgenin Maddeleri ve Yorumları

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
Yorum: **Kurtuluş Savaşı'nın nedeni, gereğesidir.**
- Osmanlı Hükûmeti üzerine aldığı sorumluluğu yerine getirememektedir. Bu durum milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
Yorum: **Kurtuluş Savaşı'nın ikinci gereğesidir. Osmanlı Hükûmeti ilk kez eleştirilmiştir.**
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
Yorum: **Kurtuluş Savaşı'nın amacı ve yöntemidir. Ayrıca ilk kez üstü kapalı milli egemenlikten bahsedilmiştir. Bağımsızlık milllete mal edilmek istenmiştir.**
- Milletin içinde bulunduğu durumu dünyaya duyurmak için her türlü baskıdan uzak, millî bir kurul oluşturulmalıdır.
Yorum: **Erzurum Kongresi'nde ilk kez kurulacak olan Temsil Heyetinin kurulması fikri ilk kez burada söylenmiştir.**
- Anadolu'nun en güvenli yeri olan Sivas'ta millî bir kongre toplanacaktır. Kongreye katılmak üzere bütün sancaklardan halkın güvenini kazanmış üç temsilci belirlenerek en kısa zamanda Sivas'a gelmelidir. Bu çalışmalar gizli yapılmalı ve temsilciler gereken yerlerde kimliklerini gizleyerek seyahat etmelidir.
Yorum: **İtilaf Devletleri ve Osmanlı Hükûmeti'nin kongreyi engelleme girişimleri önlenmek istenmiştir.**
- NOT:** Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gereğesi ve yöntemi ilk kez belirtilmiştir. Genelgenin ardından Mustafa Kemal askerlik görevinden istifa etmiştir.

Mondros Ateşkes Antlaşması

30 Ekim 1918

İzmir'in İşgali

15 Mayıs 1919

Samsun'a Çıkış

19 Mayıs 1919

Havza Genelgesi

28-29 Mayıs 1919

Amasya Genelgesi

22 Haziran 1919

Erzurum Kongresi

23 Temmuz 1919

Sivas Kongresi

4-11 Eylül 1919

Amasya Görüşmeleri

20-22 Ekim 1919

Misakımillî Kararları

28 Ocak 1920

TBMM'nin açılması

23 Nisan 1920

Sevr Barış Antlaşması

10 Ağustos 1920

İstiklâl Yolculuğu

Kazanım Ders Notu - 8

» Erzurum Kongresi

- Kazım Karabekir ve Doğu Anadolu Müdafa-i Hukuk Cemiyetinin çabalarıyla toplanan kongrenin amacı Doğu'da bir Ermeni Devleti kurulmasını engellemektir.
- Mustafa Kemal kongreye katılmadan önce askerlik görevinden istifa etmiştir.

Toplanma amacı bakımından

- Bölgeseldir.

- Yereldir.

Alınan Kararlar bakımından

- Ulusaldır.

- Millidir.

Kongrenin Bazı Kararları ve Yorumları

- • • Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.

Yorum: İlk kez millî sınırlardan bahsedilmiştir. Misakımillî'nin temeli atılmıştır.

- • • Osmanlı Hükûmeti vatani koruyamaz ve istiklali sağlayamazsa geçici bir hükûmet kurulacaktır.

Yorum: Doğu illerinin temsilcilerinden oluşan Temsil Heyeti ilk kez oluşturulmuştur.

- • • Kuvâ-yı Millîye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve millî iradeyi hâkim kılmak esastır.

Yorum: Millî egemenlikten açıkça bahsedilmiş, kurtuluş millete mal edilmek istenmiştir.

- • • Hristiyan azınlıklara siyasi hâkimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

Yorum: Yabancı devletlerin iç işlerimize karışmalarının önüne geçilmek istenmiştir.

- • • Manda ve himaye kabul edilemez.

Yorum: Manda ve himayeye ilk kez karşı çıkılmış, tam bağımsızlık vurgusu yapılmıştır.

- • • Mebusan Meclisinin hemen toplanması ve hükûmet işlerinin meclis tarafından kontrol edilmesi gereklidir.

Yorum: Mebusan Meclisinin ilk kez açılması gerektiği söylenmiştir.

- • • Sömürge amacı olmayan dış yardımlar kabul edilecektir.

Yorum: Tam bağımsızlık vurgusu yapılmıştır.

» Sivas Kongresi

Kongre Öncesi Yaşanan Bazı Sorunlar

- Elazığ Valisi Ali Galip'in kongreyi engelleme girişimi: Önlendi.
- Kongre başkanı sorunu: Mustafa Kemal başkan seçilerek sorun çözüldü.
- Manda ve himaye sorunu: Kesin olarak reddedildi.

Kongrenin Bazı Kararları ve Yorumları

- • • Erzurum Kongresi'nin kararları aynen kabul edildi.

Yorum: Erzurum Kongresi'nin kararlarının ulusal olduğunun göstergesidir.

- • • Manda ve himaye kesin olarak reddedildi.

Yorum: Tam bağımsızlık amacı vurgulanmıştır.

- • • Temsil Heyetinin üye sayısı artırıldı ve bütün ülkeyi temsil eder hale getirildi.

Yorum: Temsil Heyeti ulusal bir kimlik kazanmıştır.

- • • Temsil Heyeti, Ali Fuat Paşa'yı Batı Cephesi Komutanı olarak atadı.

Yorum: Temsil Heyeti bir hükûmet gibi hareket etmiş ve ilk kez yürütme yetkisini kullanmıştır.

- • • Halkı doğru bilinçlendirmek için İrade-i Milliye adıyla bir gazete çıkarıldı.

Yorum: Halkın bilinçlenmesi ve doğru bilgi alması amaçlanmıştır.

- • • Milli cemiyetler, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adı altında birleştirildi.

Yorum: Kurtuluş Savaşı tek bir merkezden yönetilmeye başlanmıştır.

Kurtuluş Savaşı'nda birlik, beraberlik ve bütünlük sağlanmıştır.

Topyekûn ve ulusal mücadele anlayışı benimsenmiştir.

Mondros Ateşkes
Antlaşması

30 Ekim 1918

İzmir'in
İşgali

15 Mayıs 1919

Samsun'a
Çıkış

19 Mayıs 1919

Havza
Genelgesi

28-29 Mayıs 1919

Amasya
Genelgesi

22 Haziran 1919

Erzurum
Kongresi

23 Temmuz 1919

Sivas
Kongresi

4-11 Eylül 1919

Amasya
Görüşmeleri

20-22 Ekim 1919

Misakımillî
Kararları

28 Ocak 1920

TBMM'nin
açılması

23 Nisan 1920

Sevr Barış
Antlaşması

10 Ağustos 1920

İstiklâl Yolculuğu

Kazanım Ders Notu - 8

» Amasya Görüşmeleri

- Temsil Heyeti, Sivas Kongresi'nden sonra Osmanlı Hükûmeti ile her türlü iletişimi kesmiştir. Baskılara dayanamayan Damat Ferit Hükûmeti istifa etmiştir.
- **Damat Ferit'in istifası Temsil Heyetinin ilk siyasi başarısıdır.**
- Damat Ferit'in istifasından sonra Kurtuluş Savaşı'na daha ılımlı bakan Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur.
- Ali Rıza Paşa, Mustafa Kemal ile görüşmesi için Bahriye Nazırı Salih Paşa'yı Amasya'ya göndermiştir.
- Mustafa Kemal ile Salih Paşa arasında gerçekleşen bu görüşmelere **Amasya Görüşmeleri (Amasya Protokolü)** denir.
- Ali Rıza Paşa Hükûmeti'nin kurulması ve Amasya Görüşmeleri, Temsil Heyeti açısından siyasi başarıdır.

Görüşmelerin Bazı Kararları ve Yorumları

- Türk vatanının bütünlüğü ve bağımsızlığı korunmalı.
- Azınlıklara siyasî hakimiyet ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilmemeli.
- Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, hükûmet tarafından tanınmalı.
- Mebusan Meclisinin açılması için derhal seçimler yapılmalı.
- Mebusan Meclisi, Anadolu'da güvenli bir yerde toplanmalı.
- Sivas Kongresi kararları Mebusan Meclisi tarafından onaylanmalı.

NOT: Amasya Görüşmeleri ile Osmanlı Hükûmeti, Millî Mücadele'nin ve Temsil Heyetinin hukuki varlığını ilk kez resmen tanımış oldu.

NOT: Bu maddelerden sadece Mebusan Meclisinin toplanması ve seçimlerin serbestçe yapılması kararları Osmanlı Hükûmeti tarafından kabul edilmiştir.

NOT: "Meclis güvenilir bir şehirde toplansın." denilmesinin amacı, meclisin baskıdan uzak ve rahat karar alabilmesi içindir.

» Temsil Heyetinin Ankara'ya Gelişi

- Amasya Görüşmelerinde Mebusan Meclisinin açılması kararlaştırılmıştı.
- Temsil Heyetinin İstanbul'un güvenli olmaması nedeniyle meclisin Anadolu'da bir şehirde açılması teklifi, Osmanlı Hükûmeti tarafından reddedildi.
- Bu ortamda seçimler yapılmış ve Erzurum'dan milletvekili seçilen Mustafa Kemal, Mebusan Meclisi toplanmadan önce Temsil Heyeti üyeleri ve Millî Mücadele'ye destek veren komutanlarla Sivas'ta bir toplantı yaptı.
- Meclisin İstanbul'da toplanacağını anlaşılmaması üzerine Mustafa Kemal, meclis çalışmalarını yakından takip edebilmek için 108 gün kaldığı Sivas'tan ayrılarak Ankara'ya geldi (27 Aralık 1919). Böylece Ankara Millî Mücadele'nin yönetim merkezi oldu.

Ankara'nın Milli Mücadele'nin Merkezi Olarak Seçilmesinin Nedenleri

- Ankara'nın merkezi bir konumda, işgal edilmemiş olması (Coğrafi faktör)
- Mebusan Meclisinin toplanacağı İstanbul'a yakın olması
- Millî Mücadele'yi destekleyen bir kolordunun olması (Askeri faktör)
- Batı Anadolu'daki mücadele alanına yakın olması (Askeri faktör)
- Ankara'ya demir yolu ulaşımının olması (Ulaşım faktörü)
- İstanbul ve diğer şehirlerle haberleşme imkanının daha fazla olması (İletişim faktörü)

Mondros Ateşkes Antlaşması

İzmir'in İşgali

Samsun'a Çıkış

Havza Genelgesi

Amasya Genelgesi

Erzurum Kongresi

Sivas Kongresi

Amasya Görüşmeleri

Misakımillî Kararları

TBMM'nin açılması

Sevr Barış Antlaşması

30 Ekim 1918

15 Mayıs 1919

19 Mayıs 1919

28-29 Mayıs 1919

22 Haziran 1919

23 Temmuz 1919

4-11 Eylül 1919

20-22 Ekim 1919

28 Ocak 1920

23 Nisan 1920

10 Ağustos 1920